

Nr 155.

Av herr **Schlyter**, *angående utredning om ändring i gällande bestämmelser om laglott.*

I en av undertecknad jämte dåvarande ledamoten av andra kammaren herr Leo vid första lagutskottets utlåtande den 22 mars 1928 nr 21 i anledning av kungl. proposition med förslag till lag om arv fogad reservation i fråga om lagförslaget bestämmelser om laglott anförde herr Leo och undertecknad följande:

»Bestämmelserna om laglott kunna i vissa fall, särskilt i fråga om större förmögenheter, innebära en obehörig inskränkning i testationsfriheten. De synpunkter, som anföras till stöd för laglotsbestämmelsernas upprätthållande, räcka i varje fall ej till för att motivera, att bröstarvinge skall kunna genom klander av testamente tillskansa sig en miljonförmögenhet, som han icke är i stånd att förvalta. Rent orimliga bliva laglotsbestämmelserna, om i ett dylikt fall t. ex. den ende bröstarvingen är en sinnesslö eller sinnessjuk person, vars förmyndare skulle äga klandra ett testamente till förmån för ett allmännyttigt ändamål, ehuru arvlåtaren till fullo sörjt för bröstarvingens bästa vård under hans återstående livstid.

Överhuvud synes det oss kunna ifrågasättas, huruvida laglotsidén är berättigad i vidare mån, än att barn gentemot sina föräldrar böra äga anspråk på en utbildning i förhållande till sina anlag och föräldrarnas förmögenhetsförhållanden, varutöver måhända dock genom lämpliga laglotsbestämmelser bör sörjas för att fast eller lös egendom med karaktär av släktegendom ej blir borttestamenterad.

Då det lagtekniskt icke skulle låta sig göra att ur lagförslaget utan vidare utesluta kapitlet om laglott, och då förslaget i denna del för övrigt vilar på samma grundprincip som gällande rätt, hava vi ansett oss böra biträda förslaget såsom ett provisorium men därvid uttala, att vi anse laglotsinstitutet i dess helhet böra upptagas till förnyat övervägande i samband med testamentsrätten i syfte att begränsa och modifiera den inskränkning i testationsfriheten, som laglotten innebär.»

Då reservationen icke innehöll något yrkande, förelåg icke anledning att upptaga frågan vid kammarens behandling av den kungl. propositionen.

Genom kungl. proposition till innevarande års riksdag nr 10 har nu för riksdagen framlagts förslag till lag om testamente m. m. Å sid. 45—46 i denna proposition erinras om att bröstarvinges rätt till laglott innebär en inskränkning i arvlåtarens befogenhet att genom testamente förfoga över

kvarlåtenskapen. Nämda rätt säges hava undergått saklig omprövning vid antagandet av 1928 års lag om arv, i vilken lag i detta sammanhang icke föreslås någon ändring.

Såsom av ovan återgivna reservation inom 1928 års första lagutskott framgår, ville reservanterna då icke äventyra den i många hänseenden betydelsefulla nya arvslagens framgång genom att i det sammanhanget riva upp en strid om laglottsinstitutet. Då den omprövning, som ägt rum rörande detta institut före framläggandet av den kungl. propositionen, resulterat i att ingen ändring föreslogs i gällande ordning, kunde ju frågan om en ändring av laglottsinstitutet lika gärna upptagas på något senare av de tre stadier, i vilka arvs- och testamentsrätten tänkts skola reformeras. Den nu framlagda propositionen om testamentsrätten innebär andra stadiet av denna lagrevision och erbjuder ett lämpligt tillfälle till det övervägande inom riksdagen av testamentsfrihetens begränsning genom laglotten, vilket faktiskt ännu icke ägt rum.

Material till ett dylikt övervägande föreligger i de tryckta förarbetena till den nya ärvdabalken och behöver icke avtryckas i denna motion. Icke heller kan det ifrågakomma att i en enskild motion framlägga vare sig ett utarbetat förslag till de lagändringar, som skulle vara erforderliga för en rationell begränsning av rätten till laglott, eller ens några bestämda riktlinjer för en blivande lagstiftning, vilka skulle bli bindande för utredningen.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen ville i samband med behandlingen av den kungl. propositionen med förslag till lag om testamente m. m. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga, att Kungl. Maj:t, innan revisionen av ärvdabalken avslutas, ville taga under förnyat övervägande frågan om laglottens begränsning samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill detta övervägande kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1930.

K. Schlyter.